ПОЛОЖЕННЯ
про діяльність Студентського омбудсмана Національного університету «Запорізька політехніка»

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Студентський омбудсман Національного університету «Запорізька політехніка» – це незалежна та неупереджена самоврядна особа, обрана для захисту прав та представлення інтересів здобувачів освіти, забезпечення дотримання принципів справедливості, рівності, недискримінації та безпеки у Національному університеті «Запорізька політехніка» (далі – заклад освіти).

Студентський омбудсман виступає посередником між здобувачами вищої освіти, педагогічними працівниками, адміністрацією закладу освіти, сприяє мирному врегулюванню конфліктних ситуацій, запобіганню булінгу та іншим формам насильства, дискримінації, а також забезпеченню та захисту прав і свобод здобувачів освіти.

1.2. Положення про діяльність Студентського омбудсмана (далі – Положення) у закладі освіти розроблено з урахуванням вимог міжнародних актів у сфері прав людини, Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про професійну освіту», «Про основні засади молодіжної політики», інших нормативно-правових актів у сфері освіти та захисту прав людини, установчих документів закладу освіти, а також документів, що регламентують діяльність студентського самоврядування закладу освіти.

1.3. Положення визначає основні засади та правила партнерської взаємодії Студентського омбудсмана з учасниками освітнього процесу та іншими зацікавленими сторонами з метою створення безпечного, сприятливого та інклюзивного освітнього середовища у закладі освіти.

1.4. Інформаційними ресурсами для забезпечення діяльності Студентського омбудсмана є офіційний вебсайт закладу освіти та його офіційні сторінки в соціальних мережах.

ІІ. МЕТА, КОНЦЕПЦІЯ ТА ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО ОМБУДСМАНА

2.1. Метою діяльності Студентського омбудсмана є сприяння забезпеченню ефективних механізмів додержання та захисту прав, свобод і законних інтересів здобувачів освіти, створенню безпечного, справедливого, інклюзивного та недискримінаційного освітнього середовища, а також виявленню, попередженню та сприянню врегулюванню конфліктних ситуацій, випадків булінгу, дискримінації та інших порушень прав і свобод здобувачів освіти.

2.2. Концепція діяльності Студентського омбудсмана полягає у формуванні у закладі освіти сучасного освітньо-правового середовища, заснованого на повазі до прав і свобод людини, рівності, взаємоповазі та недискримінації, у якому

забезпечуються належні умови для реалізації та захисту прав і законних інтересів здобувачів освіти, своєчасного виявлення та попередження конфліктних ситуацій, булінгу, дискримінації та інших порушень прав здобувачів освіти, а також підвищення рівня їхньої правової обізнаності, розвитку правової культури та відповідального ставлення до реалізації власних прав і поваги до прав інших учасників освітнього процесу.

2.3. Діяльність Студентського омбудсмана ґрунтується на принципах демократії, незалежності, неупередженості, рівності та недискримінації, поваги до людської гідності та прав людини, конфіденційності, доброчесності та відповідальності, взаєморозуміння, гласності та самовизначення як активного учасника освітнього процесу.

2.4. Студентський омбудсман здійснює свою діяльність самостійно, незалежно та неупереджено. Учасники освітнього процесу не мають права втручатися в його діяльність, перешкоджати виконанню визначених цим Положенням завдань і повноважень, чинити на нього тиск або вчиняти інші дії, що можуть впливати на його незалежність, неупередженість чи самостійність.

ІІІ. НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО ОМБУДСМАНА

3.1. Захист та сприяння реалізації прав і свобод здобувачів освіти:

3.1.1. сприяння забезпеченню та захисту прав і свобод здобувачів освіти, зокрема шляхом інформування про права, механізми їх реалізації та способи захисту у разі їх порушення;

3.1.2. виявлення проблемних питань та обставин, які можуть призводити до порушення прав і законних інтересів здобувачів освіти, та сприяння їх попередженню.

3.2. Правопросвітницька та інформаційна діяльність:

3.2.1. організація та проведення інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на підвищення рівня правової обізнаності здобувачів освіти з питань реалізації та захисту їхніх прав і свобод;

3.2.2. поширення інформації про діяльність Студентського омбудсмана, його завдання, повноваження та порядок звернення до нього;

3.2.3. сприяння формуванню правової культури, поваги до людської гідності та прав людини.

3.3. Запобігання булінгу, дискримінації та іншим порушенням прав:

3.3.1. сприяння запобіганню булінгу, дискримінації, насильству та іншим формам порушення прав і свобод здобувачів освіти;

3.3.2. сприяння створенню безпечного, справедливого, інклюзивного та недискримінаційного освітнього середовища.

3.4. Моніторинг додержання прав здобувачів освіти:

3.4.1. проведення в межах повноважень Студентського омбудсмана моніторингу додержання прав і свобод студентів у закладі освіти;

3.4.2. виявлення системних та інших проблемних питань у сфері додержання прав здобувачів освіти;

3.4.3. підготовка та внесення пропозицій щодо запобігання порушенням прав і свобод здобувачів освіти та вдосконалення механізмів їх захисту.

3.5. Сприяння врегулюванню конфліктних ситуацій:

3.5.1. сприяння мирному та конструктивному врегулюванню конфліктних ситуацій між учасниками освітнього процесу;

3.5.2. сприяння розвитку культури діалогу, взаємоповаги та ненасильницької комунікації;

3.5.3. здійснення відповідних заходів з дотриманням принципів неупередженості, конфіденційності та поваги до прав усіх сторін конфлікту.

3.6. Взаємодія та партнерство:

3.6.1. взаємодія Студентського омбудсмана з адміністрацією закладу освіти здійснюється з питань забезпечення та захисту прав, свобод і законних інтересів здобувачів освіти, розгляду звернень здобувачів освіти та сприяння вирішенню проблемних ситуацій.

3.6.2. Студентський омбудсман взаємодіє з органами студентського самоврядування та профспілкою студентів з питань захисту прав та інтересів здобувачів освіти, обміну інформацією, проведення спільних заходів та ініціатив, спрямованих на підвищення правової обізнаності здобувачів освіти і розвиток студентського середовища.

3.6.3. Студентський омбудсман сприяє залученню здобувачів освіти до обговорення питань, що стосуються їхніх прав, свобод і законних інтересів, та підтримує розвиток студентського самоврядування.

3.6.4. Студентський омбудсман може співпрацювати з іншими установами, організаціями та фахівцями з питань прав людини, захисту молоді, запобігання дискримінації, булінгу та насильству в межах, визначених законодавством та цим Положенням.

3.7. Інформаційно-аналітична діяльність:

3.7.1. узагальнення інформації про проблемні питання у сфері додержання прав і свобод здобувачів освіти;

3.7.2. підготовка інформаційних, аналітичних та інших матеріалів за результатами діяльності Студентського омбудсмана;

3.7.3. інформування учасників освітнього процесу про результати діяльності Студентського омбудсмана з дотриманням вимог законодавства щодо захисту персональних даних та конфіденційної інформації.

3.8. Інші напрями діяльності:

3.8.1. здійснення інших заходів, що відповідають меті та завданням діяльності Студентського омбудсмана, спрямованих на додержання та захист прав і свобод здобувачів освіти та не суперечать законодавству України і цьому Положенню.

IV. ПРАВА, ОБОВ’ЯЗКИ, ПІДЗВІТНІСТЬ ТА ПІДКОНТРОЛЬНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОГО ОМБУДСМАНА

4.1. Студентський омбудсман має право:

4.1.1. здійснювати свою діяльність відповідно до цього Положення;

4.1.2. проводити зустрічі зі здобувачами освіти, педагогічними, науково-педагогічними працівниками, адміністрацією закладу освіти та іншими учасниками освітнього процесу з питань, що належать до його компетенції;

4.1.3. організовувати та проводити інформаційно-просвітницькі заходи, тренінги, семінари, лекції та інші заходи з питань прав людини, додержання та захисту прав здобувачів освіти, протидії булінгу, дискримінації та насильству;

4.1.4. представляти позицію здобувачів освіти та сприяти захисту їхніх прав і законних інтересів під час розгляду питань, звернень, конфліктних ситуацій та інших питань у межах своєї компетенції;

4.1.5. бути присутнім на засіданнях педагогічної ради, органів студентського самоврядування та інших колегіальних органів закладу освіти під час розгляду питань, що належать до компетенції Студентського омбудсмана;

4.1.6. брати участь у розробленні та перегляді установчих, організаційно-розпорядчих та інших документів закладу освіти, що стосуються додержання прав, свобод і законних інтересів здобувачів освіти;

4.1.7. отримувати в межах своєї компетенції необхідні консультації, методичну та інформаційну підтримку від фахівців, педагогічних та науково-педагогічних працівників та інших осіб для виконання визначених цим Положенням завдань;

4.1.8. ініціювати перед адміністрацією закладу освіти розгляд питань щодо можливих порушень прав і свобод здобувачів освіти та внесення відповідних пропозицій щодо їх попередження або усунення;

4.1.9. брати участь у заходах, організованих Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у разі відповідного запрошення;

4.1.10. брати участь у засіданнях органів закладу освіти під час розгляду питань, що належать до компетенції Студентського омбудсмана;

4.1.11. залучати за погодженням з адміністрацією закладу освіти фахівців та експертів до проведення інформаційно-просвітницьких заходів з питань прав людини та захисту прав здобувачів освіти;

4.1.12. користуватися інформаційними, навчальними та іншими ресурсами закладу освіти в межах, необхідних для виконання завдань Студентського омбудсмана, з дотриманням вимог законодавства та внутрішніх документів закладу освіти.

4.2. Студентський омбудсман зобов’язаний:

4.2.1. сприяти додержанню та захисту прав, свобод і законних інтересів здобувачів освіти, розглядати звернення та порушені здобувачами освіти питання в межах своїх повноважень;

4.2.2. проводити інформаційно-просвітницьку роботу серед здобувачів освіти з питань їхніх прав та обов’язків, механізмів реалізації та захисту прав, а також інформувати про діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інституту освітнього омбудсмана;

4.2.3. звітувати про результати своєї діяльності перед студентським самоврядуванням та іншими визначеними цим Положенням органами, дотримуючись вимог щодо захисту персональних даних та конфіденційної інформації;

4.2.4. забезпечувати конфіденційність інформації, отриманої під час розгляду звернень здобувачів освіти, та не допускати розголошення персональних даних без згоди відповідної особи, крім випадків, передбачених законодавством;

4.2.5. взаємодіяти з адміністрацією закладу освіти, органами студентського самоврядування та іншими учасниками освітнього процесу з метою сприяння ефективному вирішенню питань, пов'язаних із додержанням прав і законних інтересів здобувачів освіти;

4.2.6. здійснювати моніторинг освітнього середовища з метою виявлення проблемних питань та обставин, які можуть призводити до порушення прав і свобод здобувачів освіти;

4.2.7. сприяти мирному та конструктивному врегулюванню конфліктних ситуацій між учасниками освітнього процесу з дотриманням принципів неупередженості, конфіденційності та поваги до прав усіх сторін;

4.2.8. своєчасно розглядати звернення здобувачів освіти, надавати в межах компетенції необхідну інформацію та вживати відповідних заходів реагування;

4.2.9. протидіяти дискримінації під час освітнього процесу та сприяти запобіганню проявам дискримінації за ознаками статі, віку, інвалідності, раси, кольору шкіри, етнічного та соціального походження, мови, релігійних або інших переконань, стану здоров'я та за іншими ознаками, визначеними законодавством;

4.2.10. виконувати свої обов'язки відповідно до законодавства України, цього Положення, внутрішніх документів закладу освіти та принципів діяльності Студентського омбудсмана;

4.2.11. не допускати використання свого статусу для задоволення особистих інтересів, політичної, комерційної чи іншої діяльності, не пов'язаної з виконанням завдань Студентського омбудсмана.

4.3. Підзвітність та підконтрольність Студентського омбудсмана:

4.3.1. Студентський омбудсман є підзвітним студентському самоврядуванню закладу освіти в частині виконання визначених цим Положенням завдань та обов'язків;

4.3.2. Студентський омбудсман взаємодіє з адміністрацією закладу освіти, студентським самоврядуванням, педагогічними та науково-педагогічними працівниками та іншими учасниками освітнього процесу з питань, що належать до його компетенції;

4.3.3. підзвітність Студентського омбудсмана не може бути підставою для втручання у його діяльність, впливу на його висновки, позицію чи рішення або обмеження його незалежності та неупередженості;

4.3.4. адміністрація закладу освіти не має права втручатися у діяльність Студентського омбудсмана, вимагати розголошення конфіденційної інформації або

чинити тиск у зв’язку з виконанням ним своїх повноважень, крім випадків та в порядку, передбачених законодавством.

4.3.5. Студентський омбудсман звітує про результати своєї діяльності органу студентського самоврядування закладу освіти.

Звіт має містити інформацію про виконані завдання, проведені заходи, виявлені проблемні питання у сфері додержання прав і свобод здобувачів освіти та результати вжитих заходів, без розголошення персональних даних та іншої інформації з обмеженим доступом

V. ВЗАЄМОДІЯ (СПІВПРАЦЯ) СТУДЕНТСЬКОГО ОМБУДСМАНА ІЗ ЗОВНІШНІМИ ПАРТНЕРАМИ

5.1. Студентський омбудсман у межах своїх повноважень взаємодіє та співпрацює з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений), Секретаріатом Уповноваженого, Представництвом Уповноваженого у Запорізькій області, органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими об’єднаннями, закладами освіти, правозахисними організаціями та іншими установами й організаціями з питань додержання та захисту прав і свобод здобувачів освіти.

5.2. Взаємодія Студентського омбудсмана з Представництвом Уповноваженого в Запорізькій області може здійснюватися за такими напрямами:

5.2.1. участь у навчальних тренінгах, семінарах, стратегічних сесіях та інших заходах, спрямованих на підвищення професійної компетентності Студентських омбудсманів, поглиблення знань у сфері прав людини та молоді, а також розвиток навичок конструктивного та ефективного врегулювання конфліктних ситуацій в освітньому середовищі;

5.2.2. участь у зустрічах, консультаціях та робочих обговореннях з метою обміну досвідом, обговорення актуальних питань додержання прав здобувачів освіти та отримання методичної і консультативної підтримки;

5.2.3. участь у семінарах, круглих столах, конференціях, інформаційно-просвітницьких кампаніях та інших заходах, присвячених питанням прав людини, запобігання та протидії булінгу, дискримінації, насильству та іншим порушенням прав здобувачів освіти;

5.2.4. організація та проведення спільних інформаційно-просвітницьких заходів з питань прав людини, прав і свобод здобувачів освіти та механізмів їх захисту;

5.2.5. обмін інформаційними та методичними матеріалами, досвідом і практиками у сфері додержання та захисту прав здобувачів освіти у межах, визначених законодавством.

5.3. Студентський омбудсман взаємодіє з органами місцевого самоврядування та іншими суб’єктами у сфері освіти з метою сприяння створенню безпечного, інклюзивного, справедливого та недискримінаційного освітнього середовища.

5.4. Взаємодія з органами місцевого самоврядування, зокрема може передбачати:

5.4.1. Організацію та проведення спільних навчальних, інформаційно-просвітницьких та правопросвітницьких заходів для здобувачів освіти;

5.4.2. Участь у заходах, спрямованих на підвищення правової обізнаності здобувачів освіти, формування культури прав людини, запобігання булінгу, дискримінації та насильству в освітньому середовищі;

5.4.3. Обмін досвідом та інформацією щодо ефективних механізмів забезпечення та захисту прав здобувачів освіти;

5.4.4. Сприяння реалізації спільних ініціатив і проєктів, спрямованих на розвиток безпечного освітнього середовища та студентського самоврядування.

5.5. Студентський омбудсман може взаємодіяти з громадськими об'єднаннями, правозахисними організаціями, благодійними фондами, закладами освіти, експертами та іншими партнерами з питань, що відповідають меті та завданням його діяльності.

5.6. Формами взаємодії та співпраці можуть бути спільні заходи, зустрічі, консультації, навчання, семінари, тренінги, конференції, круглі столи, інформаційні кампанії, обмін досвідом та інформаційно-методичними матеріалами, а також інші форми, що не суперечать законодавству України та цьому Положенню.

5.7. Під час взаємодії із зовнішніми партнерами Студентський омбудсман дотримується принципів законності, незалежності, неупередженості, конфіденційності, поваги до людської гідності та прав людини, а також вимог законодавства про захист персональних даних.

5.8. Взаємодія Студентського омбудсмана із зовнішніми партнерами не може бути підставою для втручання у його діяльність, обмеження його незалежності або використання статусу Студентського омбудсмана в цілях, не пов'язаних із захистом прав і свобод здобувачів освіти.

VI. ПОРЯДОК ОБРАННЯ, СТРОК ПОВНОВАЖЕНЬ ТА ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ СТУДЕНТСЬКОГО ОМБУДСМАНА

6.1. Порядок обрання Студентського омбудсмана:

6.1.1. Студентський омбудсман обирається з числа активних студентів закладу освіти відповідно до цього Положення та внутрішніх документів, що регулюють діяльність студентського самоврядування;

6.1.2. Вибори Студентського омбудсмана проводяться на засіданні органу студентського самоврядування;

6.1.3. Право висувати кандидатів на посаду Студентського омбудсмана мають студенти закладу освіти відповідно до порядку, визначеного органом студентського самоврядування.

6.1.4. Кандидат на посаду Студентського омбудсмана має відповідати таким вимогам: бути здобувачем освіти; користуватися авторитетом та повагою серед здобувачами освіти; демонструвати відповідальне ставлення до виконання своїх обов'язків; мати зацікавленість у питаннях прав людини, прав здобувачів освіти та

формування безпечного освітнього середовища; бути готовим дотримуватися принципів діяльності Студентського омбудсмана, визначених цим Положенням;

6.1.5. Обрання Студентського омбудсмана здійснюється шляхом відкритого або таємного голосування відповідно до рішення виконавчого органу студентського самоврядування;

6.1.6. Обраним вважається кандидат, який отримав найбільшу кількість голосів студентів, які взяли участь у голосуванні;

6.1.7. У разі якщо два або більше кандидатів отримали однакову найбільшу кількість голосів, проводиться повторне голосування між такими кандидатами;

6.1.8. Результати виборів оформлюються протоколом засідання виконавчого органу студентського самоврядування та доводяться до відома студентів закладу освіти.

6.2. Строк повноважень Студентського омбудсмана:

6.2.1. Студентський омбудсман обирається строком на один навчальний рік;

6.2.2. Вибори Студентського омбудсмана проводяться наприкінці вересня – на початку жовтня кожного навчального року;

6.2.3. Повноваження Студентського омбудсмана починаються з дня, наступного за днем його обрання, якщо рішенням органу студентського самоврядування не визначено інше;

6.2.4. Одна і та сама особа може бути обрана Студентським омбудсманом повторно.

6.3. Дострокове припинення повноважень Студентського омбудсмана:

6.3.1. Повноваження Студентського омбудсмана припиняються достроково у разі:

- подання ним заяви про дострокове припинення повноважень за власним бажанням;
- припинення статусу здобувача освіти;
- неможливості виконувати повноваження у зв’язку зі станом здоров’я, виїздом на постійне або тривале проживання до іншої області чи за межі України;
- систематичного невиконання або неналежного виконання обов’язків, визначених цим Положенням;
- порушення принципів діяльності Студентського омбудсмана;
- порушення вимог щодо конфіденційності та захисту персональних даних;
- вчинення дій, несумісних зі статусом Студентського омбудсмана.

6.3.2. Рішення про дострокове припинення повноважень Студентського омбудсмана приймається органом студентського самоврядування з урахуванням пояснень Студентського омбудсмана.

6.3.3. Питання про дострокове припинення повноважень не може вирішуватися без надання Студентському омбудсману можливості надати пояснення щодо обставин, які стали підставою для розгляду такого питання.

6.3.4. У разі дострокового припинення повноважень Студентського омбудсмана проводяться вибори нового Студентського омбудсмана в порядку, визначеному цим Положенням.

6.3.5. До обрання нового Студентського омбудсмана його обов’язки може тимчасово виконувати особа з числа здобувачів освіти, визначена рішенням органу студентського самоврядування.

6.3.6. Дострокове припинення повноважень Студентського омбудсмана не може бути наслідком його незалежної позиції, висловлення критичних зауважень щодо додержання прав здобувачів освіти або здійснення діяльності відповідно до цього Положення.

VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Це Положення набирає чинності з дня його затвердження та оприлюднення на офіційному вебсайті закладу освіти.

7.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться у разі внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють питання діяльності Студентського омбудсмана, а також з інших підстав за рішенням органу студентського самоврядування та/або в установленому закладом освіти порядку.

7.3. Зміни та доповнення до цього Положення набирають чинності з дня їх затвердження та оприлюднення, якщо інше не передбачено рішенням про їх затвердження.

7.4. У разі визнання окремих положень цього документа такими, що суперечать законодавству України, відповідні положення застосовуються в частині, що не суперечить законодавству, до внесення відповідних змін до цього Положення.

7.5. Після затвердження нової редакції Положення, його попередня версія втрачає силу.